

Katinggat • Normut aappaat - Oktobari 2019

KATINGGAT

Itilleq, Igaliku.

Aaqqissuisumit

ALLATTOQ PANEERAQ SIEGSTAD MUNK.

Ukiariartulerpoq aasaq piliffittut silamilu aneerneruner-mik imaqarsimasoq naajartulissammat sila nillataartaler-poq. Aasap unnuai nipaaqisut, tassanilu misigisimasagut nalliuttorsiornerpassuit eqqarsaatiginngitsuunngilakka.

Kujataanimi aasaq manna soorlu katittut amerlanerusut, kuisittut akulikinnerusut, apersortittut aamma pisarner-tut nalliuttorsiuutigilluarsimavagut. Ilagiittummi inger-laaseraarput aasaanerani nalliuttorsiornerpassuit peqa-tigisarlutigit. Tamanna qujamasunnarlunilu suliaasaavoq nuannersoq.

Ukiariartulerpat maanna paarnat nalaanni nunami pu-kuttorpassuaqartarpoq. Aasaaneranimi pinngortitsisitta tunniussai pilluakalaarutigaaqut, tamannalu qujamasuu-tissaavoq.

Palaseqarfinni sulisut amerlanerpaat August naaneranut sulinngiffeqarfissatik ukioq manna atoreersimassavaat, naliginnaasumillu sulinigit ingerlaqqilissapput.

Apersugassat ukioq 2020 ullulersorneri maanna pala-sit Ilagiit sinniisaasalu aalajangereersimannngikkunikkat aalajangersulissavaat. Peqqussutimmi malillugit kingu-sinnerpaamik Palaseqarfimmi apersortiffissat palasip provstillu 1.oktober ataqatigiissaareersimassavaat. Aa-lajangiinerillu 15.oktober Ilagiit sinniisaasa inissereer-simassavaat. Provstillu pingasusugut 1.november ta-manut nalunaarutigisinnaalissavagut Palaseqarfiit sorliit qaqugukkut 2020-mi apersortitsisussaanersut.

Palasit suliaanni inunnut ersinngitsuni Atuagarsuale-rineq ulluinnarni ingerlattuagassaavoq. Kingumullu ukioq manna palasip ajoqillu atuagarsuit allattortakkatik kukkunersioreerlugit 30.september nallertinnagu prov-stiminnut nalunaaruteqassapput. Aaqqitassaqarpatalu

biskoppimut qinnuteqaateqassallutik pisoq suna, qup-perneq suna, qanoq aaqqitassaanersoq allaaseralugu.

Illuutinin nakkutilliineq ukiut tamaasa pisarpoq, oqaluf-fiit illuutillu allat soorlu toqusut inaat assigisaallu im-mersugassamik immersuilluni nalunaarutaasalernikuup-put. Nalunaarut taanna §20-mik taasarparput, tassani pineqarluni Inatsisartut Ilageeqarnermut inatsisaanni §20 pineqarmat. Nalunaarutit taakkua provsteqarfin-ni kingusinnerpaamik 1.oktober tigoreersimasarpagut. Ataatsimut oqaaseqaateqarluta biskoppeqarfimmut in-gerlatittaratsigit 1.oktober kinguninngua. Taamaattu-mik palasit ajoqillu nunaqarfinni minnerunngitsumillu Ilagiit sinniisaat nakkutilliisooqataasutut immersugas-samik immersuillutik piffissaq nallersiinagu suliaqarnis-saannik kajumissaariinnassaagut.

Tamannguassi peqqinnermik kissaallusi, ukiariartu-lernerani sulilluarisi. Ukiup naalerneranut Katinngat saqqummeqqinnissaanut ilanngutassat nassiussulereer-sinnaavasi Provsteqarfik Kujataanut: psm@ilagiit.gl imaluunniit allakkatigut.

Katinngat · Normut aappaat · Oktobari 2019
Aaqqissuisoq: Paneeraq Siegstad Munk
Ilusilersornera, aaqqissorneralu: Info Design aps
Naqiterivik: Nuuk Offset aps

Apersortittarnerup oqaluttuassartaa

MINNA WINSLØW

Apersortinneq isumaqarpoq uppersaaneq, kisianniuna kina uppersaasoq? Sooruna taama inuusuttuaraalluni aallaamaleruttorfimmi apersortinneq pisartoq?

Apersortinnerup oqaluttuassartaa pisoqarfusimaqaaq, amerlasuullu piffissap ingerlanerani nassuiarniartarsimavaat.

Ilagiinni siullerni

Apersortittarnermi ileqqut aallaaveqarput ilagiinni siullerni kuisittoq niaquatigut patillugu Anersaaq Illernartumik tunineqartarneranit. Tunngavilersuutigineqarluni ApS. 8,14-17:

“Apustilit Jerusalemimiittut tusaramikku Samariamiut Guutip oqaasia ilassigaat Petrusi Johannesilu tassunnartippaat. Tassunga pigamik taakku qinnuppaat Anersaaq Illernartoq taakkununnga pigileqqullugu; sulimi arlaannaannulluunniit pisimangilaq, Naalakkalli Jiisusip aqqani kuisimaannarput. Taava assamminnik patippaat, Anersaarlu Illernartoq pigilerpaat.”

Katuullini firmelse

Aallaqqaataani, guutimik nalusut kristumiunngortinneqartalerмата kuisinnermi palasip niaquatigut patillugit pisarnera ileqquuvoq. Kingornali ilaqutariit tamarimik kristumiunngortalerмата, meeraaqqanillu kuisineq ingerlanneqartalermat ritualitut ingerlassisalerput, tassani kuisineq aappaatullu niaquatigut patillugu pilluaqqusineq immikkoortinneqarlutik. Niaquatigut patillugu pilluaqqusineq taasarpaat firmelse. Tassani assammik patitsinikkut Anersaaq Illernartoq ajortimut sorsunnissamut sakkussatut tunniunneqartarpoq.

Ukioq 200 missaani kuisittoq, assammik patinnagu oliemik taninneqartalerpoq. Taanna isumaqartinneqarluni Anersaaq Illernartukkut nakussatsinneqarnermik tunineqartoq.

Katuullini firmelse sakramentiuvoq – Iliuseq illernartoq guutip pissaaneramik tunniussinerusoq. Amerlasuutigullu isumaqartoqarlarsimavoq firmelse tassasoq kuissutip qaavatigut angeqqinnerusoq. Kuissutikkut isumakkeerfigineqarneq tunniunneqartarpoq. Firmelsemilu Guutip pissaanermik tunisineratigut ajortoq assortmenteqarsinnaalersarpoq, aamma uppersnikkut Anersaaq Illernartoq tunniunneqartarluni.

Lutherip apersortinnermik eqqussinera

Lutherip katuullit ileqquat firmelse aamma oliemik taninneqarneq assortorpai, ilaatigut oqarsimalluni: “Aabakaat sallullutik ajoqersuisut iluaqutaanngitsumillu oliemik taniisartut assuaraagut”. Lutherimi isumaqarpoq kuisinnerup firmesellu immikkoortillugit inissinneratigut kuissutip isumaanik suusupaginnittut. Lutherimmi paasinninnerani kuissutikkut Anersaaq Illernartoq tunniunneqareerpoq. Biibilimit allassimaffik tunngavigisaa tassaalluni Jiisusip nammineq Ataatap Ernerullu Anersaallu Illernartup aqqani kuisequsilluni oqaasii (Matt.28,19).

Samariamiut Apustilit Suliaanni Jiisusip aqqani kuineqaannartut, isumaqarsimassaaq oqaluussisartut kukkunerannik. Firmelse Jiisusip peqqusineramik aallaaveqanngilaq, taamaakkami firmelse sakramentitut kuisinneq aamma nerliivittut taaneqarsinnaanani. Luther taama oqaraluarluni apersortittarnermik aallartitsivoq,

inuit upperisaq pillugu ilisimasakissusaat paasileramiuk ajoqersuussinissamat periarfissatsialattut isigigamiuk. Ukioq 1528/29 katikisimusinnguaq allappaa, tassani upperisami pingaarutillit alanngaarsinnaasariaqakkat ilannguppai. Inatsisit qulit, Ataatarpoq Upperisamillu nassuerut. Taamaattumik apersortinnissamat piareersarnermi sammisani taakkua pingaarnerpaatinneqartarput.

Apersortinnermi niaqukkat patinneqarneq allatut isumaqartinneqalerpoq. Lutherikkunni kuisinnermi niaqukkat patinneqarluni pisoqartarpoq, soorlu kristumiut siulliit taamaattarsimasut, tassuuna Anersaaq Illernartumik tunineqarnermik isumaqartinneqarluni. Apersortinnermi Lutherikkunni niaqukkat patinneqarluni pineq qinnussinermik perorsaataasumik aamali tarnikkut isumagineqarnermik tunngaveqartumik nassuiaatitaqarpoq. Taamaalliluni apersortinneq kuisinnerup nerliiviliarsinnaanerullu akornanniilerpoq. Piumasaqaataalermit apersortereersimasut kisimik nerliiviliaqusaasut.

Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni apersortitarnernerup eqqunneqarnera

Danmarkimi piumasaqaataalerpoq ukioq 1736 apersortittoqartassasoq, siunertaq tassalluni kristumiusutsimik ilinniartitsinerup kimittorsarneqarnissaa aamma uppernerup kimittunerulerneranik kinguneqartussaq. Piffissaq tamanna pietismemik taaneqartarpoq, tassa upperluarniaqqissaarnermik pingaartitsiffik. Piffissami tassani Spener isumaqarpoq apersortinneq tassaassasoq Angeqqinneq. Upperisamik nassuernikkut pisussaq. Inuusuttuaqqat ukiui 14-15 missaaniinnissaanut inissinera inersimasunngulernermit ikaarsaarnerup nalaanniippoq. 1700-kkunni taama ukioqalerluni angerlarsimaffimmit nuuttoqartarpoq, sulisartunngortoqartarlunilu. Angerlarsimaffimmit nuunniaaraanni apersorteqqaarsimanissaq piumasaqaataavoq. Taamanilu inatsisitigut pisussaaffiuvoq pinngitsoorani naalagiartarnissaq. Ukioq taanna apersortitarnernerup Danmarkimi eqqunneqarfia Hans Egede Danmarkimut angerlarpoq. Taamaakkami ernerata Poul Egede nalaani aatsaat Kalaallit Nunaanni apersortittoqartalerpoq.

Apersortinnissamat piareersarnerup imarisarpaa upperisamik qanoq pisinnaatiginerluni apersorneqarneq, aamma Lutherip katikisimusinnguanik qanoq alanngaarsinnaatiginermik misilitsinnerulluni. Tussiutinik ilinniarneq aamma biibililerineq kiisalu piffissani ni-

kerartuni ilinniutinik sammisaqarluni atuartsisoqartarpoq. Poul Egede nalaani ilinniut Pontoppidanip ilinniusiaa apeqqutinik 759-inik imaqartoq atorneqartarpoq. Apersortissagaannilu sapinngisamik apeqqutit amerlanerpaat akineqarsinnaasariaqarput. Taamaattumik kalaallisut apersortinnermik taaneqartalerpoq.

Ullumikkut apersortinneq

Ullumikkut apersortinnissamat piareersarnermi tunngaviusumik sammisami pineqartarpoq sapinngisamik uppernerup assigiinngitsunik sammisaqarnikkut nukittorsarneqarnissaa. Maanna alanngaarsinnaaneq salliunneqarunnaarpoq, kisiannili ilisimasat qaffannerisigut inuup nammineerluni uppernermik nukittorsaanissaa tunngavigineqarluni.

Ullumikkut pisariaqanngilaq Poul Egede assuarissalugu, piffissami inuuffigisamini pissutsit malissimavai. Kalaallit Nunaannilu apersortittussanik atuartsisarnerata kinguneranik, inuppasuit sukkaasumik atuarnermik ilinniartinneqarsimapput. Danmarkimut Europamullu sanilliullugu atuarsinnaalernerup ineriartupiloorsimavoq. Taamaallilunilu aamma kalaallit oqaasii allanneqarlutik atorneqarsinnaalerput.

Ullumikkut nerliiviliassagaanni piumasaqaataanngilaq apersorteqqaarsimanissaq.

Upperisamik nassueruteqarneq pingaartinneqarpoq suli. Kisianni apersortinnermi upperisamik nassuerneq pingaarnerpaanngortinneqassanngilaq. Kisianni Guutip apersortittumut uppernarsaaqqinnera qiterineqassaaq. Apersortittoq kuisikkami Guutip qitornarlerpaa, apersortinnermilu taanna nikisinneqanngilaq. Taamaakkami apersortinneq tassaavoq Guutip eqqaasitsissutaa kuissutikkut suna tunniunneqarsimanersoq. Guutimit pilluaquneqarneq pisarpoq, eqqaasitsissutitut tunniunneqarluni.

Atuakkat najoqqutarisat:

Konfirmation og konfirmandforberedelse, præstehøjskolen, forlaget Aros
Poul Egedes dagbøger
Praktisk teologi, Eberhard Harbsmeier, forlaget Anis
Konfirmationens historie – fra oldtid til Luther, Henning Nørhøj, Kr. Dagblad 5/6-09

Atuarfimmi upperisamik ilinniartitsinerup apersortinnissamullu piareersarnerup assigiinngissutaat

MINNA WINSLOW ANGERUSEQ, 2018, QUPP. 4

Meeqqat atuarfianni upperisamik ilinniartitsineq ilagiillu apersortinnissamut piareersarneq [palasimoortarneq] assigiinngitsussaapput. Piareersarneq naliginnaasumik atuartitaanerup assigissanngilaa, soorlu aamma qaatigut sammisatut misigineqassanngitsoq. Meeqqat atuarfianni ilinniartitsisoq upperisanik assigiinngitsunik suliaqarnermini arlaannaannulluunniit attuumasuteqassanngilaq, upperisanillu sunniiniassanani.

Piareersarnermi taamatut pituttugaanngilagut – akerialiilli! Apersortittussanulli qulakujuttunut kristumiut oqariartuutaat tuniniartutullusooq ilillugu nakkartoofigissanngilarput. Piareersarnermut nammineq piumassutsiminnik aggersimanissaat, ilagiinnullu uagutsinnut kuisimallutik ilaasortaanerat pisisissamisoortutut isigivarput, taamaattumik arlalinnik

pissutissaqarluta ajoqersuuniassanngilagut – iivankiliumut ammasumik pissuseqarnerannik taassuminngalu tusarusunneranik isumaqarluta.

Piareersarneq qinunermik, Biibilimik atuarnermik, oqaloqatigiinnernik, eqimattakkuutaarluni suliaqarnermik, pissanganartulianik, tussiarnermik, erinarsuutinillu allanik anersaamut tunngasunik atugaqartarnermik, tirtartaanernik timikkullu assigiinngitsunik ingerlataqarnermik imaqassaaq.

Anersaakkut piviusut ilinniartitsissutigigutsigit naliginnaasumik ilinniartitsineq naammanngilaq. Inuit anersaaqarput, tarneqarlutik timeqarlutillu, taakkulu suleqatigiippat ataasiutitsillutik. Apersortittussat anersaakkut, tarnikkut timikkullu misigisaqartissavagut.

Arsuup Oqaluffia.

Paamiuni ukiaq 2019 pilersaarutit

ALLATTOQ: MARGRETHE JAKOBSEN

Qaammat September aallarnerfigalugu Ilagiit sinnisaat peqatigalugit aaqquussinermilu siuttoralugit Ilagiinnik katersortitsineq qaammammut ataasiarluni marloriarluniluunniit pisartussanngorlugu aaqquussinissamut aaliangikkat.

Ulloq. 18.09-2019

Ilagiinnik ataatsimiititsineq Eqqissinerup Oqaluffiani.

Tassani ataatsimiititsinerup Palasitut suliat, kiisalu naalagiarnerit nassuaateqarfigineqarneri.

1. Avendt-ip aallaqqaataani ualikkut naalagiarartoqartassaaq
2. Nalliuttorsuarni, Juullip annerani – Påskemi – Pinsemi ualikkut naalagiarartoqartassaaq.
3. Ilisinerup ingerlasarnera.

Aammalu Ilagiit sinnisaasa suliat ingerlataat Ilagiit sinnisaanniit saqqummiunneqassapput, kikkulluunniit apeqquteqarsinnaatillugit.

Ilannngullugu December 2019 tikillugu oqaluffimmi Ilagiinnik katersortitsisarnissat ullulersorneri naqitanngorlugit agguanneqassapput.

Ulloq. 03.10-2019

Unnuk tussiuatit atuffik naggataagut qinoqatigiinnermik naggaserlugu.

Tassani Organist peqatigalugu tussiuatit atorineqanginerusut tussiaqatigiilluta atortassavagut.

Ulloq. 27.10-2019

Ukialeqqaarfia eqqorlugu aasap naalersup tunniussaanut qujaniaqatigiinneq Qinoqatigiinneq.

Ullormi tassani atugassanik kalaaliminernik ilagiit tapiissuteqarnissaat ujarneqarsinnaavoq, aasap pissarititaasa piliatigut tunniussaanut qujaniarluta atugassatinnik, taakkua tunissutit qinoqatigiittoqareerpat sassaallitigineqassapput.

Ulloq. 06.11-2019

Nipaallisimaqatigiinneq qinoqatigiinnermik naggaserlugu.

Ulloq. 27.11-2019

Nalliuttorsuit nalliulluinnalerfianni Juullip nalliukkiartortarneranik qanga oqaluttuaritsineq, qangaanerusorlu Juullikkunni oqaluffimmi pisartut manna atorneruttut oqaluttuaritillugit. / Ataatarpooqatigiinnermik tussiummillu naggaserlugu. Ilagiit sinnisaat pissarsiorsinnaapput utoqqarmik qanga juullerartortarneranik aammalu Juullikkunni oqaluffimmi pissarsimasut oqaluttuarinnissinnaasumik.

Ulloq. 07.12-2019

Ilagiit piumasut ilagalugit oqaluffimmi eqqiaqatigiinneq juullimut piareersarlugu oqaluffik.

Ulloq taanna oqaluffimmi Ilagiit sinnisaat ilagiillu piumasut oqaluffimmi asattueqatigiissinnaapput eqqiarlugu, Nalliuttorsuarnut piareersaqatigiilluta.

Ulloq. 22.12-2019

Ilagiit sinnisaasa aaqquussugaat 2019-mi naggaserlugit unnukkat Oqaluseqatigiinneq.

Unnuk taanna Kristumiuussutsimut tunngatillugu Ullukinnersiortarneq kiisalu Upperisaq nunatsinnut eqqunneqanngikkallarmat siulitta ullukinnersiortarneq aallaavigalugit oqalititsineq, saqqummiussisoqassaaq oqallinnermi najoqqutassaasinnaasumik.

Paamiuni ilagiit Sinnisaat neriupput Ilagiit akuulluarterumaartut, naggataagut tamassi tikilluaqqoreerlusi.

Ilagiit Sinnisaat Paamiuni sinnerlugit Margrethe Jakobsen, Siulittaasoq

Illernartog; Illernassuseq; Illernartuuneq

ALLATTOQ: RICARD PETERSEN.

Meeraanut akuersititsilluta inuttaata nammineq ukioq 2011 nassiutereersimammagu Katinngammut ilanngupparput.

Illernartog Guutimut tunngasunut – pigisaanullu – ator-
neqartarpoq, isumaalu ilikkarsimavarput. Naliginnaan-
ngimmat illersinneqartussa: illuartinneqartariaqartog
– allanut akuliunnaveersaagassa, inniminartog.

Avanersuarmit nammineq kuisimangitsuunerminni
oqaaseq taanna atortarsimavaat allarluinnarmik isuma-
qartillugu, tassa: Maajunnartog imaluunniit mingun-
nartog, iinganartog, allanut akuliutassaangitsoq. Tassa
taanna immaqa siuliminut uagut atuinitsinni oqaaserta-
liussatsinnut assingussuteqarsinnaagaluarluni, akерlia-
nilli pissuteqartumik!

Uagut meeraanitsinni oqaaseq taanna nalinginnaasumik
atorneqarneq ajorpoq – naak inersimasunngorlunga
avannaaniilerama inuit ilaat naammattoortaraluarikka
kukkusumik atuisut, tassa erlinnartumut ilaasa paar-
laallugu atortaraat! Nalinginnaasumilli illernartog up-
perisamat qilersimasutut ippoq! Ilaasa aamma tutsar-
liornermik paatsoornermilluunniit tunngaveqartumik
taaniartarlugu: erlernartog!

Palasinngorpunga allaat palasit utoqqaat inunnut tun-
ngatillugu atornissaa inissaminiinngilluinnartikkaat!

Immaqa katuullit iluartuutitanngortitsisarnerat ilaatigut
tunulequtarinerlugu inunnut uagutsinnut tunngatillugu
naammagerusutut ippaat iluartuuneq inunnut ator-
neqarsinnaassappat. Aamma meeraanitsinni siornatigullu
nalunaatsumik qatanngutiinniit upperluarniartunillu
ingasattajaarisumik sunnerneqarsimanermik pissuteqar-
sorisanik ajortiliuneqmik isigininneq erseqqippallaar-
simavoq, aappaatigut tamatuminnga akuersisariaqarnit-
sinnik ilaqanngitsuunngikkaluarluni (ajortiliugattami)
ingasappaallaartumik inuunermik tujorminartunngortit-
sillunilu ajunngitsuliornissamat assiussimasutut ilaanni
sunniuteqartartog! Ilami meeraanitsinni inersimasunit
allaat tusarsinnaasarsimavavut uersagannguakkuluit qa-
tanngutiinnianit sunnerneqarsimanerusuni oqaluffim-
mi kuisittussanngoraangata kuisivik oqaluffiup oqaluffit-
taata isertariaanut, oqaluffittaata matuata ilua tungaanut
silavarlugu kuisineq pisarsimasog altarip eqqaanut peq-
qunagit, tassaniillutillu aatsaat kuineqartartut. Angume-

riiluarpaput uersarsimasut ukiuni arfineq marlunni ner-
liiviliaqusaaneq ajortut, tamatumunnga ajukkunnaramik.
Ajortilissuugamik – uffaa tassaasinnaagaluarlutik allanit
ajunngitsorisunit pisariaqartitsinerpaat! Uersarnermi
tillinnerlu soorlu kisimik ajortuliaasut inoqatinut ajun-
ngitsuliunnginneq inoqatimillu ingutsineq assigisaanillu
nikanarsaanerit ajortuutinneqannginnerullutik!

Katuullit iluartuutitanngortitsisarnerat pillugu manna
oqaatigilara: Katuullit upperisarnornerminni tunnga-
vigisaat kuisitsisarnermillu malittarisaa tamakkerlugit
ilisimanginnakkat – eqqarsaatigisarpakka uagutsitukan-
neq kuissummi pisarsimappata – eqqaamassavarpummi
aamma taakku uagutsinnit allaanerussutaa ilagigaat ar-
fineq-marlunnik sakramenteqaramik uagut marluinnar-
nik – kuissut nerliullu – peqartugut, kisianni uagutsit
kuisisarnerminni oqaaseqartarsimagunik kuisitsineq
iluartuutitaassutigigatsigu: Illernartuutigigatsigu iluar-
tuutitanngortinneqarsinnaangitsugut kuissummi iller-
nartunngortinneqareeratta, taamaalilluni iluartuutitan-
ngortitsineq isumaqanngutsutut illuni!

Soorlumi kuisinnitsinni Jiisusip kuiseqqulluni oqaa-
sii oqaatigineqareeraangata sanningasullup illernartup
assinganik nalunaaqutserneqartartugut ima oqaaserta-
lertakkatsinnik: “Sanningasullup illernartup assinganik
nalunaaqutserneqarit-qarna kiinnakkullu sakissakkullu
nalunaaqaatissamik sanningasulimmut kikiattugaasup
Jiisusip Kristusip pigissammatit!” – Tassa kuissummi
piginnitsigiligarput nalunaaqutserneqaaterpullu iller-

nartuummat uagut pigisariligai kuissummi illernartun-
ngorpugut, naak oqaaseq uagutsinnut inunnut
atussallugu sualuginiarneqarsinnaagaluarpalluunniit –
inniminarpasippallaaraluarpalluunniit, ilagiinni illernar-
tut inuttarisaat aamma Guutip illernartuutippai!

Illernassuseq Israelikkunnit taama isumaqartillugu pigi-
lersimavarput. Naak inuit ilaasa quiaginngittaraluaqigaat
upperisarput nunami nunalerinermik kultureqartunit
pimmat immamiit inuussutissarsiuteqartunit allaanerul-
luinnartumik tunngavilinnit aallaveqarluni, tamannalu
aalajangiutissallugu naleqqutsinnagu!

Uagutsinnut kristumiunut tunngatillugu aallaqqaataa-
niit takoriartigu!

Testamentitoqqami:

Guuti illernartuuvoq soorlu 3. Mos. 11,44-45 atuarsin-
naagipput:

“Uangami tassaavunga Naalagaq Guutersi. Illernar-
sassaasi illernartuullusilu uanga illernartuugama. ...
Uangami tassaavunga Naalagaq ilissinnik Egyptenimit
majuartitsisoq ilissinnut Guutiumagama. Illernartuus-
saasi uanga illernartuugama.”

Biibili malillugu Guutip angerfigeqatigisai – Aaperaat,
Iisaaq Jaakulu (Israeli) – siulliusimapput taama Guuti-
mik taassuminnga guutisiorfiginnikkumasut, malinnik-
kumagunik Guutip qitornaanik, pigisaanik, taaneqassa-
sut.

Aamma 3. Mos. 19,1-2: “Naalakkap Mosesi oqaluffigaa:
Ilagiit Israelikkut tamaasa oqarfigikkat: Illernartuussaasi
uanga Naalagaq Guutersi illernartuugama.”

Gads bibelleksikon malillugu Illernartuuneq hebrærit
grækerillu guutisiorneranni kulturiannilu oqaasiuvoq –
soorunami oqaasertaa taannaanngikkaluarluni – atorne-
qartartorlu taakkununnga tunngatillugu. Oqarta, Guu-
timut anersaavatalu Illernartup najugaanut atugaagami
aamma taassuma pigisaanut, - taassumunnga tunnga-
sunut – tunngatinneqartarluni oqaasiusarpoq!

Testamentitaami:

Johannesip evangeliumi kap.17-imi Jiisusip palasiuner-
tut qinnutaanik taaneqartartumi ilagiissini qinnukka-
migit-misigit oqaasi issuarneqarput: “Uanga silarsuar-
miikkunnaarpunga, taakkuli silarsuarmiipput, uangalu
ilinnut pissaanga. Ataataq illernartutit, uannut tunnius-
simasatit illit atikkut aalajangersikkat uatsitut ataasioqa-

tigeqqullugit.” Taama qinnuppaatigut versi 10-imi ima
oqareerluni: “Uanga pikka tamaasa illit pigaatit, illillu
pitiit uanga pigaakka, taakkunanilu naalannarsivunga”

Tassami John. 10,29-30 oqareerami: “Ataatama uannut
tunniussaa allanit tamanit anneruvoq, kimillu Ataata-
ga arsaarneqarsinnaanngilaq. Uanga Ataatarlu ataasiu-
vugut”.

Aamma John. 14,9-imi aallartittumi Filippip Ataataq
takuteqqummagu Jiisus akivaa: “Filipi, taama siviisuti-
gismik najoreeraluarissi kinaasunga naluiuk? Uannik
takunnittup Ataataq takuaa; taava qanoq ilillutit oqar-
sinnaavit: Ataataq uatsinnut takutiguk? Upperinngi-
liuk Ataataamittunga Ataatarlu uanniittoq? Ilissinnut
oqaatsikka uanga isumannik oqaaserinngilakka; Ataatal-
li uanniittuurtup suliani naammassisarpari. Upperisinga
Ataataamittunga Ataatarlu uanniittoq. Allamilluunniit
pissutissaqanngikkaluarpat suliat taakku pissutigalugit
upperitsi.”

Petrusep allagaani siullerni v.15-16: “Soorlu qaaqusi-
sersi ILLERNARTUUSOQ ilississaq inuunissigut ta-
matigut illernartuussaasi, allassimavormi: “Illernartuus-
saasi uanga illernartuugama.””

Taamaattumik aamma Matthæusi ivangkiliumi kap.5,48
allappoq: “Taamaattumik ilissi iluarluinnaritsi, soorlu
Ataatarsi qilammiittoq iluarluinnartuusoq” – Taanna
uterfigiumaarpara kingusinnerusukkut nipaa mersernar-
paloqimmat inornaqalunilu!

Aamma Paalusi Thessalonikamiunut allakkamini siuller-
ni 4,7 allappoq: “Guutimmi qaaqqunngilaatigut mingut-
toqqulluta kisianni illernartitaaqqulluta.”

Aamma atuarsinnaavatit oqaatsit katititsinermi atortar-
tut Kol.3,12 tulluilu.

Kiisalu illernassuseq pitillugu saneqqunneqarsinnaan-
ngitsoq tassa upperisatsinnik nassuerutitsinni immik-
koortut pingajuat: “Upperpugut Anersaamut Illernar-
tumut, ilagiinnik illernartunik nalinginnarniittunik,
illernartut peqatigiissut, ajortit isumakkeerneqartut, ti-
mivut makikkumaartut inuuneqartorlu naassaanngitsu-
mik” Taamaattumik aamma nassuernitsinnut Guutimut
tunnganerput – illernartuutitaanerput – ulluinnarnut
aamma tunngavoq, naak miserratisinnaanngilluinnar-
riput inuunerput taamatut ingerlatinngikkipput. Guu-
timut uppernitsinni ilagiuussuserput illernaatigaarput.

Arajutseqinatigulu Matt.12,32 aamma atuariuk, Aner-saaq illernartuuneranut tunngatitaa.

Ajortiliunitsinni taamalu taanna “noqitsivallaartut” isiginnermit illernassusermi ingerlaqqeriarnissamut sa-piissuseerussinnaavugut.

Takualli ilaanni Guutip asannissusia eqqartortillugu oqaaseq atorneqarsinnaasarpoq “Guutip isaa tappiit-soq”. Naak ilaanni Guuti qinnuigitillugu tusaanngitsu-tut akinngitsutut erinitsaanneqarnermini taama naliler-niarneqartaraluartoq ilaannit. Aamma oqaaseq taanna atorneqartarpoq Guutip uatsinni asanninnerujussuar-mini kukkussutigut isiginngitsutut issinnaasarmagit kukkussutivut puiortutut illugit allaat qissaarnartumik uagutsinnik pingaartitsilluni. Upperilluinnarparpum-mi Guuti arajutsisaqanngitsoq takunngisaqanngitsorlu. Naak illua tungaatigut paasinarsinnaagaluartoq Guutip saammaannera assilillutik “pinngortitani annaajuman-ngilluinnarmagit nikallussanani utaqqisarlu silattuu-minissatsinnik!”

Taamaakkami uagut – minnerunngitsumik inoqatitta sanngiissutai erseqqippallaartut inoqatitsinnut naliliis-sutigigaangatsigit – Guutip uagutsinnik naleqartitsine-ranit tupinnartumit allaassutigigipput.

Tassalu tunulequtassarput aamma oqaluussisarnitsinni Guutip uagutsinnik illernartitsinera malillugu iliorniar-tariaqartaraluaratta. Jiisusip Matt.3,7-imi Farasæerit Saddukiarillu sammigamigit v.8 oqarpoq taamaattuu-gussi taava tamatumunnga naleqquttumik inerititaqariti-si.”

Uaguttaaq inuuniarnitsinni illernartuunermit naleq-qunnerusumik inuuniartussaagaluarpuqut, naak artor-naraluaqisoq iluatsittuaannangivillunilu. Kisianni taa-maaliortarniaraluarnerput piginnaanivut assigiinngitsut killiffissaqartartut killiffigisinnaasatta killinga tikillugu iliorniararnivut tassaassapput Guutip isiginiagai imma-qalu isumarput malillugu – ingasappallaartumik anginaarlugu nalilertarai oqarniarsinnaalluta allaat.

Guutip paasinninnissarput naatsorsuutigalugu ajun-ginnerusumik iliullaqusarpaatigut inoqatitsinnullu uatsinnik asannittuliornini angeqisoq aallaavigalugu ajunnginnerusumik iliorniarsarinissarput qinnutigalugu, inassutigalugu. Taamaaliunnginnissamut iller-narpallaarpugutillernartut Guutip piimasaanik malin-ninniartussaammata. Tamanna iluarniarnerunngimmat

kristumiutulli ilagiinnut illernartunut ilaasortaasuni utaqqisassaasariaqarluni. Taamaammat aamma neriuute-qarnissamik erseqqissaateqartassaagut, aammattaaq im-minortarnermut tunngatillugu oqarsinnaasariaqarluta: Illernartuugatta Guutip asannissusia takusariaqaripput imminornissarlu innimigilluinnartariaqaripput inoqatit-sinnik asasatsinnik nanertuisunnngortarmat imminortup namminissarsiorluni neriuutaaruttutut artornartunik taama imminut aniguisinniarnernani aliasuut asasaanut nuutinneqartarmat artornarpallaarlunilu tuttarmat!

Erseqqissartuassavarput inoqatitta – kuisimasoqatitta, uppeqatitta imminut nammineq uuttuiniarnertik aal-laavigalugu ajunngitsumut ilaanngitsoortutigisinnaan-ngikkaat. Paasisariaqarpaat inoqatit pinnatik Guutilli inummik naleqartitsinera aallaavigisariaqaripput ta-matta. Taamaattumik perorsaanermi aappariinnermi ulluinnarnilu inuunermit taassumunnga naleqquttumik naammassisaqarniarnissaq tamatta ilagiinnut illernartu-nut ilaasuusugut pisussaaffitsit taassallugu eqqortuu-nerartariaqarpoq.

Inoqativut tamaasa pisariaqartippavut pinngitsoorsin-naanagillu, ilaanngitsoortorpassuaqarmat taakku ami-gaatigigivut peqatigisariaqaratsigillu ujartorivut. Immitsinnut “isikkatsigit tummaariunnaarluta” tamatu-mani naligiilluta ingerlaniarsariniarta, asaqatigiinnermi ingerlaniarnernilu tamani ulluinnarni inuunerput ilat-sinnut oqinnerulersinniarsaralugu, akornutaasinnaasut nigorterlugit nigortillugillu. Uannit Brugsenip eqqaa-ni assigisaanilu uninngaarfegartuartut taakkununga-lu uteqattaartuartut tassaapput “niueriartortarfimmi napaannartut sulisussarsiarineqannginnaminngooq”. Taakku suleqatigisariaqarpaatigut, taakku ilaginagit, amigaatigalugit peqatiginagit nukissavut amigarmata. Ataasioqatigiittussaavugummi. Taamaappoq ilagiittut ingerlaniarnerni, taamaappoq namminersortunngor-simanitsinni ingerlaniarnitsinni, oqarta: Ulluinnarni pingaartittarniakkavut ilaaffigisariaqakkavullu! Qanoq iliorfigineqarnissaq utaqqiinnarnagu nammineq peqa-taanissaq saneqqunneqarsinnaanngitsoq tamatta – tama-vitta – aalajangiunniartigu!

Rikka

Kalaallisut Ritualit

PANEERAG SIEGSTAD MUNK

Misissorsimangikkaanni eqqarsaqqajaanarsinnaasarpooq Ritualit naalagiartitsinermi atortakkagut ataa-siaannarluni aallaqqaataaniilli saqqummernikuusimasut. Kisianni aajukua saqqummersarsimasut maanamut nanisinnaasakka:

1819 Arkiksutiksak pellesinnut ajokærsðirsunnudlo, kannong-illivdlutik pirsaromarpur nàlegiartorbingne, Kalàdlit Nunænne, Ritual over kirke-Forretningerne ved den Danske Mission i Grønland. Otto Fabricius.

1887; 1888; 1918; 1919; 1935; 1959 maligtaríssagssat palasit suliokataisalo nàlagiartitsis-sarneráne, Ritual for den grønlandske Kirke, Kjbh.: A. Rosenbergs Bogtrykkeri

1935; 1959 Kbh: J. H. Schultz bogtrykkeri

1988 Ritualissamat siunnersuut, Ilagiit Kalaallit Siulersuisui

2005 Rituali, Ilagiit kalaallit lutherikkuusut naalagiar-nerni oqaluffinnilu suliaasuni atugassat. Ataq-qinartorsuarmit Dronning Margrethe II-mit ator-

tussanngortitaq. Biskoppeqarfik Kalaallit Nunaat. Danmarkimi Biibilissiiniaqatigiit.

Qujassut

KAROLINE MOTZFELDT

Ukiut marluk eqqarsaatigereerlugu aalajangersima-vunga avannaanut nuunnarlunga. Maani kujataani ajoqitut sulisimaninni nuannersumut, anersaakkul-lu uannut ineriartuutaaqisumut tamassinnut, orni-gullungalu suliffigisimasannut – immikkut taajun-gikkaluarlugit – nuannersumik kiinnertarnissin-nut ilassinnittarnissinnullu uannut immersuutaaqi-sumut nakussassaataasartumullu uummammik pisu-mik qutsavigaassi.

Kaluliit

Saamerlernit: Provst Paneeraq Siegstad Munk. Kontorchef Morten Normild, Biskop Sofie Petersen, Provst Marianne Platou Olsen, domprovst John Johansen.

Biskoppi provstinik ukiut tamaasa ataatsimiisitsisarpoq

PANEERAQ SIEGSTAD MUNK

Ukioq 2019 ataatsimiinneq pivoq 10. – 11. september 2019 Biskoppip allaffiani.

Provstit ataatsimiisinneqaraangata ullumikkut ilageeqanermi pissutsit inissisimanerlu eqqartorneqartarput. Ukiumi qaangiuttumi pisimasunik nalunaaruteqaqati-giiffiulluni. Suullu aqutsinermut tunngasut biskoppip oqaluuseritikkumasai tikiinneqartarlutik.

Ataatsimiinnermi ilaatigut aalajangiunneqarpoq misiliilluni ingerlanneqarsimasoq, internettikkut palasimik www.artorsarneq.gl allaqateqarsinnaaneq. Kiisalu SMS 1771 naatsorsuutigisamit annikinneralaarsuarmik atornerqarmata matuneqassasut. Tamanna pivoq 15. september 2019 atorunnaarmata.

Pattagiarsuit sineriak tamaat qangali nipigissarneqartut apuunneqarpoq. Provstillu akisussaaffiisa iluaniimmat isumaqatigiilluta aalajangerparput Kujataani Provstip Nunarput tamaat pattagiarsuit ullumikkut qanoq innerannik misissuisinneqassasoq. Taamaattumik piffisami aggersumi nunatsinni organistit peqquneqassapput, najukkaminni pattagiaq nipigissarneqarnissamik pisariaqartitsippat nalunaarusioqullugit. Taamaallilluni pattagiarsuit ataatsimut projektitut ingerlatamik aaqiiviginiarneqarsinnaalissammata.

Nunarput tamaat palasit, provstit biskoppilu ilanngullugit 25-iususaapput. 1. september palasit pingasut amigaatigineqarput. Piffiit palasimik amigaateqartut: Ittoqqortoormiit, Maniitsoq, Sisimiunilu palasip aap-nerneqarsinnaanera.

Kuissut tunngavigalugu ilinniartitsineq apersortinnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat

NR. 12, 24. AUGUST 2009-MEERSOQ

Kapitali 2

Apersortinneq

§ 6. Kinaluunniit kristumiut kuissutaannik kuisissimasoq, apersortinnissamut piareersartinneqarsimasoq, kiisalu kristumiut meeqqanut ajoqersuutigisagaannik ilagiillu naalagiarnerannik ilisimasaqarluartoq apersortissinnaavoq.

Imm. 2. Palasi pisussaavoq piumasaqaatit imm. 1-imi taaneqartut naammassineqarsimanersut nakkutigissallugit.

Imm. 3. Immikkut ittumik pisoqartillugu ulloq apersortiffissaq sioqqullugu apersortitsinissamut biskoppi akuerisinnaavoq, tak. § 9.

§ 7. Apersortinneq oqaluffimmi naalagiarnermi pissaaq, ritualilu tassunga atugassatut akuerisaq malillugu ingerlanneqassalluni.

Imm. 2. Pisuni immikkut ittuni naalisakkamik naalagiar-toqarnissaa, kiisalu ritualip akuerisaanngitsup ator-neqar-nissaa biskoppimit akuerineqarsinnaavoq.

§ 8. Apersortinneq piareersarnerup naanerata kingunin-gua upernaakkut sapaammi nalliuttorsuarmiluunniit al-lami pissaaq, taamaattorli tallimanngorneq tannaartu-mi, poorskip ulluani imaluunniit piinsip ulluani pinnani. Ukiakkut aamma apersortittoqarnissaa ilagiit sinniisaasa aalajangersinnaavaat.

Imm. 2. Apersortittussat namminneq pisuussutigina-gu ullormi apersortiffissatut aalajangikkami apersortissin-naanngitsut kingusinnerusukkut apersortissinnaapput.

§ 9. Ulloq apersortiffissaq ilagiit sinniisaasa palaseqar-fimmi pisortap tamanna pillugu innersuussutaa malillugu aalajangissavaat.

Imm. 2. Palaseqarfimmi pisortap imm. 1 malillugu in-nersuussuteqannginnermini ulluliussat pillugit provsti-lu ataqatigiissareersimassavaat. Ataqatigiissarineq ki-ngusinnerpaamik 1. oktober naammassineqareersimas-saaq.

Imm. 3. Ilagiit sinniisaasa kingusinnerpaamik 15. oktober imm. 1 malillugu aalajangiissapput. Tamatuma kingunin-gua aalajangiineq provstimut nalunaarutigineqassaaq.

Imm. 4. Provsteqarfimmi ullut apersortitsivissat kingu-sinnerpaamik 1. novembar provstip nalunaarutigissavai.

Aasiaat iliveqarfiani qinoqatigiinneq

ulloq 25. august 2019.

Assimik piginnittoq Dorte Petersen

